

ԽՄԲԱԳԲԱԿԱՆ

Դիտարկումներ Ներկայի Ներածականի շուրջ. մաս Ա

24

Մարտի, admin
2022

Դիտարկումներ Ներկայի Ներածականի շուրջ.
Մաս Ա

Էռլեյուն

«Աշխարհն այս չէ, ինչ նախկինում էր»: Այս միտքը հաճախ կարելի է լսել եթք փորձում ես հասկանալ ներկա աշխարհաբաղական զարգացումները: Իսկ միթե՞ ինչ-

որ բան է փոխվել: Իրականում ոչինչ էլ չի փոխվել: Աշխարհի տարբեր անկյուններում շահերի գոտիների բաժանման փորձերը հիմնականում ուղեկցվել են զինված հակամարտություններով: Այդ հակամարտությունները շերտավորված են եղել տարբեր ինտիրներով. ազգային փոքրամասնությունների ազատությունների ու անկախության պայքարից մինչև տնտեսական մեծ հոսք ապահովող ուղիների վերահսկում և եժան աշխատուժի ու հումքի շուկաների տնօրինում: Յիմքում գլխավոր, և հաճախ քողարկվող շերտը, եղել է տնտեսական բաղադրիչը: Մի բան, որը առավելապես հուզել է այդ պայքարի գլխավոր հակամարտողներին: 19-րդ դարի վերջում նկատելիորեն թափ առած «կողմնորոշումների» շարժումը վեր է հանել գլխավոր հակամարտողներին և հետզհետե ձևավորել «նոր» ճամբարներ: Արդյունքում՝ 20-րդ դարից նոր թափով սկիզբ առած շահերի գոտիների բաժանումը, ըստ Եռլթյան, ցույց տվեց, որ այդ գործընթացը երբեք էլ կանգ չի առել: Այն ավելի շատ փոփոխական հաջողություններ ընդգրկող սրացումներ և ժամանակավոր ընդմիջումներ են արձանագրել: Ինչպես, օրինակ, Առաջին աշխարհամարտից մինչև Երկրորդ համաշխարհայինն ընկած ժամանակահատվածը: 1945 թ. ատոմային գելնքը որպես «զսպող ուժ» կիրառելու փորձից հետո հակամարտության մեթոդաբանության մեջ սկզբունքային փոփոխություն արձանագրվեց: Մեծ

բախումներին փոխարինելու եկան տեղային առճակատումները, որտեղ գաղափարական պայքարի վարագույրի ներքո թաքնված տևական բաղադրիչը շարունակում էր շահերի գոտիների համար մղվող պայքարը: Գլխավոր հակամարտողները կառավարելի սահմաններում պահելով տեղային առճակատումները՝ հաճախ կիրառում էին «հաշտության» իրենց ամենասիրելի մեթոդը: Առանց տեղային ճակատների շահերի դիտարկման՝ ընթանում էին փոխհամաձայնեցված բաժանումներ: Դրանք ժամանակավորապես բավարարում էին մեծ կողմերի շահերը՝ տրամադրելով նրանց ծավալման նոր գոտիներ: Երևույթը նման է առանց մրցավարների ընթացող և չափարտվող «Էստաֆետայի»: Այստեղ յուրաքանչյուր մարզիկ իրեն հատկացված ժամանակահատվածում փորձում է ավելին անել իսկ առավել ուժեղ մարզիկները նաև հավակնում են մրցավար դառնալ: Այս մրցույթի կարևոր առանձնահատկություններից է նաև այն, որ մարզիկներին գրեթե չի հետաքրքրում մրցույթից դուրս ընկած ամեն բան:

Խոկ մենք

Մենք և մեզ նման քերը, որ պատմության տարբեր փուլերում եղել ենք նմանօրինակ «մրցույթի մարզիկների

թվում», այսօր դուրս ենք մասել «Մրցույթից»: Առավելագույնն ինչ կարող ենք մեզ թույլ տալ՝ «Մրցույթի մասնակիցների աջակցության թիմերի» մաս կազմելն է: Գոնե այս համատեքստում են մեզ տեսնում «մարզիկները»: Իսկ մենք ի՞նչ ենք անում: Մենք ուրախանում ենք «Մրցույթի կանոնների մասին» խոսելուց, վիճաբանում և դիտարկումներ ենք անում կանոնների խախտման մասին: Բայց և մոռանում, որ ոչ կանոններն ենք մենք գրում, ոչ Ել մրցավարների դեր ենք խաղում: Մեր շարքերում եղել են և վստահորեն կլինեն այնպիսինները, ովքեր «աջակցության թիմերի» ներկայացուցիչներից հետզհետե մտել են մարզիկների շարքերը: Ինչպես: Հիմնականում համառ և անկոտրուն նպատակասլացության շնորհիվ: Իսկ մենք ունենք այդ որակները: Բոլորս գրեթե միաբերան ասում ենք՝ «այն»: Բայց շարունակում ենք մնալ «Մրցույթի կանոնների մասին» վիճաբանողների շարքերում՝ կարծելով, թե սպառողի հոգեբանությամբ ապրողի կարգավիճակում նույն շարքերի մեջ մտնողների համեմատականի մեջ պետք է համառ և անկոտրուն լինենք: Ո՞չ, և կրկին ոչ: Դա ճանապարհ է դեպի անհայտություն: Իսկ մենք, եթե անշուշտ ցանկանում ենք, ունենք մի ճանապարհ. տեսնել իրականությունն՝ իր բոլոր գույներով հանդերձ: Հասկանալ մրցույթի սկզբունքներն ու կանոնները, հաշվի առնել մեր ելքային հնարավորությունները և դրանք

աստիճանաբար ավելացնելու եղանակները: Ինչո՞ւ: Քանի
որ գալու է «Եստաֆետայի» հերթական փուլը, երբ
մարզիկներն իրենց «փոխանցիկ առարկաների»
գործընթացի ժամանակ արձանագրելու են հերթական
փոփոխությունները: Սա այն է, ինչը մարդկության
պատմության մեջ հայտնի է որպես
աշխարհաքաղաքական փոփոխություններ: Իսկ մենք ...

Խմբագրական – Միեր Յովհաննիսյան